

DATAOMBUDSMANNENS
BYRÅ

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2020

DATAOMBUDSMANNENS BYRÅ

B 9/2021 rd

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2020

DATAOMBUDSMANNENS BYRÅ

Innehåll

Dataombudsmannens byrå tryggar rättigheter och friheter i behandlingen av personuppgifter	4
Dataombudsman Anu Talus: Reformernas år 2020	6
Biträdande dataombudsman Jari Råman: Inspektioner under coronatiden och frågor gällande teknologi för jämförelse av ansiktsbilder inom verksamhetsområdet för den inre säkerheten	8
Tyngdpunktsområden för dataskyddsarbetet	10
Dataombudsmannens byrå påförde de första administrativa påföljdsavgifterna	10
Utnämning av sakkunnignämnd	12
Åtgärder för att lösa arbetsanhopningen	13
Handläggning av gränsöverskridande ärenden	14
Inspektionsverksamhet	15
Antalet personuppgiftsincidenter fortsatte öka	16
Händelser år 2020.....	18
Övervakning och samarbete med olika branscher	20
Arbetslivet.....	20
Social- och hälsovården.....	21
Undervisningsbranschen	22
Finanssektorn.....	23
Privata sektorn	24
Överföringar av personuppgifter till utlandet	25
Säkerhets- och justitieförvaltningen	26
Dataombudsmannens byrås utlåtanden till åklagare 2020	26
Personal och ekonomi – den nya organisationsstrukturen etablerades, förändringar i sammansättningen av ombudsmän	27
Handledning, kommunikation och utbildning – rådgivning i exceptionella situationer	28
Bilagor	
• Anhängiggjorda och behandlade ärenden 2018–2020	30
• Utlåtande om utvärdering och bekräftelse gällande den interna kontrollen	32
• Utlåtanden från dataombudsmannens byrå om lagstiftningsprojekt 2020	33
• Riktlinjer och rekommendationer från Europeiska dataskyddsstyrelsen 2020	35

Dataombudsmannens byrå tryggar rättigheter och friheter i behandlingen av personuppgifter

Dataombudsmannens byrå är en självständig och oberoende myndighet som övervakar efterlevnaden av dataskyddslagstiftningen och andra lagar som gäller behandling av personuppgifter.

Dataombudsmannens byrå främjar medvetenheten om rättigheter och skyldigheter som förknippas med behandling av personuppgifter, påför vid behov administrativa påföljder för överträdelser av EU:s allmänna dataskyddsförordning, utför utredningar och granskningar samt ger utlåtanden om lagstiftningsmässiga och administrativa reformer. Dataombudsmannen samarbetar med andra staters dataskyddsmyndigheter och representerar Finland i Europeiska dataskyddsstyrelsen.

Reijo Aarnio var dataombudsman fram till slutet av oktober 2020. Anu Talus började som dataombudsman i början av november, då Aarnio gick i pension efter sin långvariga tjänst. Innan Talus tillträdde tjänsten som dataombudsman var hon biträdande dataombudsman. Jari Råman är den andra biträdande dataombudsmannen. Dataombudsmannen och de biträdande dataombudsmännen utnämns av statsrådet för ämbetsperioder på fem år.

Mål för dataombudsmannens byrå 2019 – 2022

- Vi främjar rätten till skyddet av integritet och medborgarnas förtroende för öppen behandlingen av personuppgifter i samhället som ständigt digitaliseras.
- Vi implementerar framgångsrikt målen i och effekterna av det förnyade dataskyddet i den nationella lagstiftningen och myndighetsverksamheten.
- Vi påverkar förebyggande incidenter i anslutning till behandlingen av personuppgifter.
- Vi främjar medvetenheten om rättigheterna och skyldigheterna när det gäller dataskydd hos medborgare, personuppgiftsansvariga och behandlare av uppgifterna.
- Vi främjar uppkomsten av EU:s digitala inre marknad.

Mission: Dataskydd är en framgångsfaktor

- För enskilda individer innebär dataskydd bättre skydd av personuppgifter och möjligheten att hantera sina egna uppgifter
- För företag är dataskydd en konkurrensfördel som uppkommer ur ansvarsfull verksamhet
- För myndigheter är dataskydd en del av ansvarsfullheten och tillförlitligheten samt av individens rättsskydd

Dataombudsman Anu Talus: Reformernas år 2020

I januari 2020 anordnade dataombudsmannens byrå tillsammans med Alma Talent den första dataskyddsdagen. Evenemanget visade sig bli en succé och målet är att etablera dataskyddsdagen som ett årligen återkommande evenemang.

Dataskyddsdagen torde vara ett av de sista evenemangen där det också var möjligt att träffa internationella kollegor. Coronapandemin präglade året hos oss på samma sätt som på andra ställen. Dataombudsmannens byrå gav anvisningar i många coronarelaterade frågor på sin webbplats. Vår byrå flyttade in i nya lokaler under coronavåren 2020, vilket också medförde sina utmaningar.

Trots att coronatiden har prövat samhället på många olika sätt, var det glädjande att märka att frågor gällande skyddet av personuppgifter beaktades proaktivt i coronaåtgärderna i Finland. Finlands coronadiskussion har beskrivits som juridiserad, men ur ett dataskyddsperspektiv var detta enbart positivt. Även Coronablinkern-applikationen kunde utvecklas med hänsyn till de ramar som dataskyddslagstiftningen ställer.

Antalet ärenden som anhängiggjordes hos dataombudsmannens byrå fortsatte öka. Antalet

anhängiggjorda ärenden mångdubblades då den allmänna dataskyddsförordningen började tillämpas år 2018 och handläggningen av ärenden blev hårt belastad. I början av 2020 började man lösa arbetsanhopningen systematiskt på byrån. Lösningen av anhopningen avancerade enligt plan, men samtidigt ökade antalet inkommande ärenden ytterligare. Under 2020 anhängiggjordes 937 fler ärenden än året innan. Anmälningar om personuppgiftsincidenter utgjorde redan över en tredjedel av alla anhängiggjorda ärenden år 2020. Under året började vi också utveckla och effektivisera handlägningsprocessen för anmälningar av personuppgiftsincidenter.

I maj 2020 hade det gått två år sedan den allmänna dataskyddsförordningen började tillämpas och Europeiska kommissionen publicerade en utvärdering om tillämpningen av dataskyddsförordningen. Beredningen av kommissionens rapport inföll lämpligt nog under Finlands EU-ordförandeskap. I rapporten konstaterades att större delen av lagstiftningsreformens mål hade uppnåtts och att den nya lagstiftningen har förbättrat medborgarnas rättigheter. Enligt rapporten bör dock en enhetlig tillämpning av lagstiftningen fortfarande effektiviseras.

Förra året var också en tid för stora beslut. Påföljdskollegiet vid dataombudsmannens byrå påförde de första administrativa påföljdsavgifterna för brott mot dataskyddslagstiftningen. Sammanlagt fattades fem beslut om administrativa påföljdsavgifter. Fyra av dessa har överklagats hos förvaltningsdomstolen. Det största av påföljdskollegiets beslut uppgick till ett belopp på 100 000 euro.

Även Europeiska unionens domstol meddelade betydande beslut om skyddet av personuppgifter under året. I juli meddelade EU-domstolen sitt avgörande i det så kallade Schrems II-målet (C-311/18). Genom beslutet hävdades Privacy Shield-arrangemanget och ramverket för överföringar av uppgifter till tredjeländer ändrades. Europeiska dataskyddsstyrelsen meddelade för sin del sitt första beslut i ett ärende som gäller Twitter genom ett tvistlösningsförfarande. Den irländska tillsynsmyndigheten meddelade sitt avgörande baserat på tvistlösningsbeslutet och påförde företaget en påföljdsavgift på 450 000 euro.

Dataskyddshösten fortsatte i mycket aktiva tecken. Dataombudsmannens byrå fick tillsammans med TIEKE rf finansiering från kommissionen för att utveckla ett verktyg som mäter nivån på dataskyddet riktat mot små och medelstora företag. Projektet startade i slutet av året och pågår i cirka två år.

Under hösten firades den långvarige dataombudsmannen Reijo Aarnios pensioneringsfest.

Reijo Aarnios pensionering inträffade samtidigt som den genom tiderna största finländska personuppgiftsincidenten. Psykoterapicentret

Vastaamo lämnade en anmälan om personuppgiftsincident till dataombudsmannens byrå den 21 oktober 2020. Samtidigt togs även andra frågor gällande skyddet av personuppgifter till diskussion, som förutsättningarna för att behandla personbeteckningar.

När jag sammanställer förra årets händelser kan jag inte undgå tanken om att året var fullt av betydande förändringar, stora utvecklingssteg, dataskyddshändelser och även överraskningar. Och samma gäller nästa år.

Anu Talus
Dataombudsmannen

Biträdande dataombudsman Jari Råman:

Inspektioner under coronatiden och frågor gällande teknologi för jämförelse av ansiktsbilder inom verksamhetsområdet för den inre säkerheten

År 2020 övervakades behandlingen av personuppgifter som utförs av behöriga myndigheter enligt dataskyddslagen för brottmål för första gången genom inspektioner enligt en utarbetad plan. Tillsynsverksamheten präglades särskilt av den ökade användningen av teknologi för jämförelse av ansiktsbilder. Det så kallade verksamhetsområdet för den inre säkerheten omfattar utöver de till sitt personalantal största personuppgiftsansvariga inom statsförvaltningen, Försvarsmakten och polisen, även Tullen, Gränsbevakningsväsendet, räddningsväsendet, nödcentralverksamhet, migrationsförvaltningen samt domstolarna, Åklagarmyndigheten och Brottsförhållandenmyndigheten.

Inspektioner är en metod som dataombudsmannens byrå använder för att utföra sitt tillsynsupp-

drag. Genomförandet av den första inspektionsplanen enligt den nya formen visade att den har ett tydligt mervärde, trots att verksamheten tar resurser från de övriga uppgifterna för dataombudsmannens byrå och också sysselsätter föremålen för inspektionerna. Under inspektionerna gjordes nyttiga observationer i synnerhet om utvecklingen av anvisningar och utbildning om behandlingen av personuppgifter samt effektivisering av den interna laglighetsövervakningen.

Vid inspektionerna framgick inget behov av utövandet av särskilda befogenheter. De observationer som framförs i inspektionsberättelserna har tagits på allvar och utförandet av korrigerande åtgärder visar att de behöriga myndigheterna väl har förstått att utvecklingen av dataskyddet

stödjer utvecklingen av såväl lagenligheten som effektiviteten i verksamheten. Inspektionerna var särskilt effektfulla när det gäller utvecklingen av behandlingen av personuppgifter relaterad till hotbedömningar som myndigheterna genomfört.

Frågor som gäller användningen av teknologier för jämförelse av ansiktsbilder var fortfarande aktuella i säkerhetsmyndigheternas verksamhet. Polisen utökade användningen av teknologin för jämförelse av ansiktsbilder till bildmaterial som lagrats inom brottsbekämpning, och dataombudsmannens byrå hänvisade polisen till lagenliga verksamhetssätt i samband med föregående samråd. Den gällande lagstiftningen möjliggör inte användningen av online-ansiktsigenkänning i realtid ur ett bildflöde.

Även användningen av Clearview AI-ansiktsigenkänningsteknologin väckte befogad oro i Europa. I Finland framkom problem beträffande användningen av denna teknologi i säkerhetsmyndigheternas verksamhet trots flera tillsynsåtgärder först under 2021, och behandlingen av ärendet fortgår i skrivande stund. Sveriges beslut gällande ärendet är betydande på många sätt. Den personuppgiftsansvarige är ansvarig även om teknologin skulle användas utan godkännande – medvetenheten om korrekt praxis ligger på den personuppgiftsansvariges ansvar. När det gäller biometrisk data ska man vara särskilt omsorgsfull i fråga om att säkerställa och påvisa lagenliga verksamhetssätt.

Automatiserat beslutsfattande skapade fortfarande diskussion när det gäller utvecklingen av verksamhetsområdets lagstiftning. Migrationsförvaltningens personuppgiftslag antogs utan bestämmelser om automatiserat beslutsfattande, främst på grund av brister i den allmänna lagstiftningen för förvaltningen. När det gäller regleringen om principerna om behandling av personuppgifter och i synnerhet automatiserade enskilda beslut kan teknologin tillämpas neutralt även i automatiserat beslutsfattande inom förvaltningen. Justitieministeriet beredde därför en bedömningspromemoria och inrättade en arbetsgrupp för att

”Under 2020 utförde dataombudsmannens byrå 11 inspektioner hos organisationer för den inre säkerheten.”

bereda allmän lagstiftning som gäller automatiserat beslutsfattande inom förvaltningen. Arbetet kommer förhoppningsvis att avancera raskt och utvecklingen av automatiserat beslutsfattande kan framskrida kontrollerat inom förvaltningen.

Trots coronatidens utmaningar kunde vi i huvudsak utföra inspektioner enligt plan, även om vissa av dem utfördes med undantagsarrangemang. Erfarenheterna av distansinspektioner var huvudsakligen positiva och de kommer att användas även efter coronatiden.

Utifrån de goda erfarenheterna kommer dataombudsmannens byrå att även i fortsättningen utföra inspektioner hos myndigheter inom den inre säkerheten enligt den nya modellen.

Jari Råman
Biträdande dataombudsman

Tyngdpunktsområden för dataskyddsarbetet

Dataombudsmannens byrå påförde de första administrativa påföljdsavgifterna

Påföljdskollegiet vid dataombudsmannens byrå påförde de första administrativa påföljdsavgifterna för brott mot dataskyddslagstiftningen i maj 2020. Kollegiet har till uppgift att påföra påföljdsavgifter enligt dataskyddslagstiftningen till personuppgiftsansvariga eller personuppgiftsbiträden. Påföljdskollegiet bildas av dataombudsmannen och två biträdande dataombudsmän. Dataombudsmannen är ordförande för kollegiet.

Administrativa påföljdsavgifter är en av de korrigerande befogenheter som dataombudsmannens byrå har möjlighet att använda. Påföljdsavgiften kan påföras utöver eller i stället för andra korrigerande åtgärder. Påföljden ska vara avskräckande, effektiv och proportionell. Påföljdsavgiften kan vara högst 4 % av företagets omsättning eller 20 miljoner euro. Påföljdsavgiften kan inte påföras organisationer inom den offentliga förvaltningen, som staten och statens affärsverk, kommuner och församlingar.

Under 2020 utfärdade dataombudsmannens byrå

- 40 förordnanden att underrätta de registrerade om en personuppgiftsincident
- 33 förordnanden att ändra behandlingsåtgärderna för personuppgifter så att de motsvarar dataskyddsförordningen
- 36 anmärkningar om behandlingsåtgärder i strid med dataskyddsförordningen.

Under 2020 påförde påföljdskollegiet administrativa påföljdsavgifter till sammanlagt fem företag för brott mot dataskyddslagstiftningen

- Posti Ab påfördes en påföljdsavgift på 100 000 euro för brister i informationen till dem som gjort en flyttanmälan. Företaget borde i samband med att flyttanmälan görs tydligt ha berättat att kunderna har rätt att göra invändningar mot behandlingen av personuppgifter och utlämnande av personuppgifter för direktmarknadsföringsändamål. Förseelsen gällde 161 000 kunder enbart under 2019.
- Kymen Vesi Oy påfördes en påföljdsavgift på 16 000 euro för underlåtenhet att göra en konsekvensbedömning gällande behandlingen av de anställdas positionsuppgifter. Konsekvensbedömningen borde ha gjorts innan företaget började behandla positionsuppgifter som det insamlade genom att lokalisera fordon med hjälp av ett kördatasystem.
- En påföljdsavgift på 12 500 euro påfördes ett företag som samlade in personuppgifter om arbetssökande i en otillbörligt stor omfattning. Företaget hade ställt arbetssökande frågor som gällde till exempel hälso-tillstånd och familjeförhållanden, vilka inte var nödvändiga med tanke på anställningsförhållandet.
- Taksi Helsinki påfördes en påföljdsavgift på 72 000 euro för flera brister i behandlingen av personuppgifter. Företaget hade bland annat inte bedömt lagenligheten i behandlingen av personuppgifter gällande sitt kameraövervakningssystem eller informerat kunderna av inspelningen av ljud på det sätt som den allmänna dataskyddsförordningen förutsätter.
- ACC Consulting Varsinais-Suomi påfördes en påföljdsavgift på 7 000 euro för sändning av elektroniska direktmarknadsföringsmeddelanden utan ett på förhand givet samtycke och för underlåtenhet att tillgodose den registrerades rättigheter. Företaget hade inte besvarat begäranden om den registrerades rättigheter eller tillgodosett dem och inte kunnat visa att personuppgifterna hade behandlats lagenligt.

Utnämning av sakkunnignämnd

Statsrådet tillsatte för första gången en sakkunnignämnd i enlighet med dataskyddslagen. Sakkunnignämnden som är förlagd till dataombudsmannens byrå har till uppgift att på begäran av dataombudsmannen ge utlåtanden om frågor som gäller tillämpningen av lagstiftningen om behandlingen av personuppgifter. Nämndens mandatperiod är 1.10.2020–30.9.2023.

Nämnden består av ordförande, en vice ordförande och tre ledamöter som var och en har en personlig ersättare. Nämndens ledamöter är utomstående sakkunniga. Dessutom kan nämnden vid behov höra andra sakkunniga.

Sakkunnignämnden sammanträder vid behov sammankallad av ordföranden. Nämnden har inte någon formell beslutanderätt.

Sakkunnignämnden

- Ordförande:
biträdande professor Riikka Koulu
- Ersättare för ordföranden:
docent, advokat Tobias Bräutigam
- Vice ordförande:
lagstiftningsråd Tanja Jaatinen
- Ersättare för vice ordföranden:
lagstiftningsråd, enhetschef
Sami Kivivasara
- Ledamot:
gruppchef Riikka Rosendahl
- Personlig ersättare:
diplomingenjör Antti Poikola
- Ledamot:
generalsekreterare, ledande
sakkunnig Kimmo Rousku
- Personlig ersättare:
dataskyddschef, dataskyddsombud
Leila Hanhela-Lappeteläinen
- Ledamot:
direktör Tommi Toivola
- Personlig ersättare:
advokat, delägare Eija Warma-Lehtinen

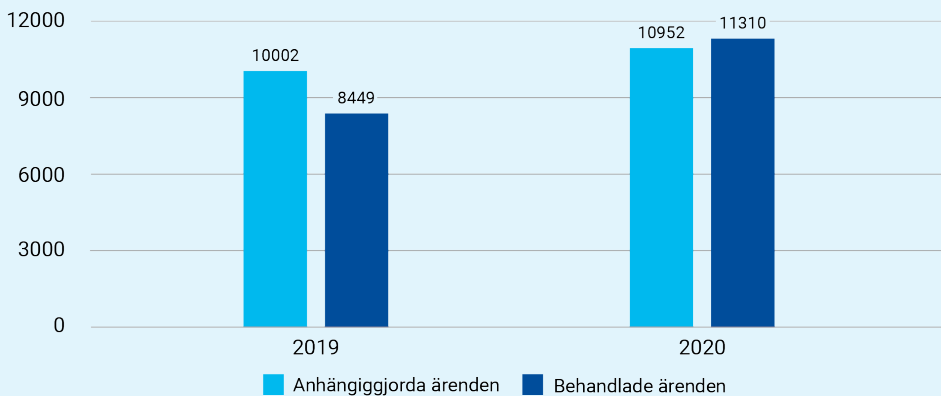
Åtgärder för att lösa arbetsanhopningen

Dataombudsmannens byrå startade i januari 2020 ett projekt för att lösa arbetsanhopningen. Målet med projektet är att lösa den anhopning av oavgjorda ärenden som anhängiggjorts åren 2014–2018. I början av 2020 fanns det sammanlagt 2 327 sådana gamla ärenden som anhängiggjorts åren 2014–2018.

I slutet av år 2020 fanns det drygt 400 gamla ärenden anhängiga. Av dessa var 188 sådana ärenden som behandlas i internationellt förfarande och vars handläggning beror på åtgärder hos en annan stats dataskyddsmyndighet.

I samband med att anhopningen av gamla ärenden avgjordes även nyare ärenden, som anhängiggjorts åren 2019–2020. I slutet av år 2020 fanns det sammanlagt cirka 1 550 anhängiga ärenden som anhängiggjorts åren 2016–2019. Från januari 2020 minskade siffran under året med cirka 800 ärenden. Projektet för att lösa arbetsanhopningen fortsätter under 2021 vid dataombudsmannens byrå.

Anhängiggjorda och behandlade ärenden 2019–2020

Handläggning av gränsöverskridande ärenden

Med gränsöverskridande handläggning avses behandling av personuppgifter som

- utförs vid verksamhetsställen i fler än en medlemsstat i EU och då den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet har sin etableringsplats i fler än en medlemsstat eller
- utförs i EU vid ett enda verksamhetsställe för den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet, men behandlingen i väsentlig grad påverkar registrerade som finns i fler än en medlemsstat.

När behandlingen av personuppgifter är gränsöverskridande, övervakar de europeiska tillsynsmyndigheterna behandlingen av personuppgifter i samarbete. För ett ärende som handläggs i samarbete fastställs en ledande tillsynsmyndighet som ska samarbeta med de tillsynsmyndigheter som deltar i handläggningen av ärendet. Syftet med samarbetsmekanismen är att säkerställa att EU:s allmänna dataskyddsförordning tillämpas enhetligt i olika EU-länder.

Under 2020 började gränsöverskridande ärenden som handläggs inom samarbetsmekanismen anhängiggöras allt mer. I juni publicerade Europeiska dataskyddsstyrelsen ett register över dataskyddsmyndigheternas beslut som fattats i gränsöverskridande samarbete.

I november 2020 godkände dataskyddsstyrelsen sitt första bindande tvistlösningsbeslut i ett ärende som handlagts inom gränsöverskridande samarbete. Tvistlösningsbeslutet gällde ett ärende där den irländska tillsynsmyndigheten som ledande tillsynsmyndighet hade meddelat ett beslutsförslag som rör Twitter International

Av de gränsöverskridande ärenden som under 2020 anhängiggjorts utsågs dataombudsmannens byrå som den ledande tillsynsmyndigheten i sju ärenden och som en delaktig tillsynsmyndighet i 230 ärenden.

Company. I fallet var det frågan om en personuppgiftsincident som berörde cirka 88 700 registrerade. Flera deltagande tillsynsmyndigheter motsatte sig Irlands beslutsförslag, varefter den irländska tillsynsmyndigheten överförde ärendet till dataskyddsstyrelsens tvistlösningsförfarande. Den irländska tillsynsmyndigheten gav ett slutligt avgörande på basis av dataskyddsstyrelsens beslut.

Dataombudsmannens byrå behandlade i samarbete med den estniska tillsynsmyndigheten ett fall där ett företag som ordnar hundresor och som är verksamt i Estland hade fört en lista på sin webbplats över personer som var skyldiga företaget pengar. Företaget reagerade inte på den första kontakten från den estniska tillsynsmyndigheten, men tog bort listan efter den andra kontakten. Den estniska tillsynsmyndigheten gav företaget en anmärkning om brott mot dataskyddslagstiftningen.

Inspektionsverksamhet

Under 2020 effektiviserade dataombudsmannens byrå den planmässiga inspektionsverksamheten riktad mot myndigheter för den inre säkerheten. Biträdande dataombudsmannen utförde under året sammanlagt 11 inspektioner riktade mot myndigheter för den inre säkerheten. Föremål för inspektionerna var bl.a. Polisstyrelsen, Skyddspolisen, Brottspåföljdsmyndigheten och Gränsbevakningsväsendet, Rättsregistercentralen och Försvarsmakten.

Inspektionsobjekten och de förfaranden som inspekterades prioriterades utifrån en riskanalys och effektiviteten. Inspektionsobjekten var bland annat anvisningar och utbildning gällande behandlingen av personuppgifter som en del av ansvarsskyldigheten samt det praktiska genomförandet av laglighetsövervakningen.

Inspektionsobjekt var också myndigheternas olika rutiner för behandlingen av personuppgifter, som tillämpning av säkerhetsutredningslagen och funktioner relaterade till hotanalyser som myndigheterna gjort. På basis av inspektionerna gavs de personuppgiftsansvariga många handa handledning.

Antalet personuppgiftsincidenter fortsatte öka

Anmälningar om personuppgiftsincidenter utgör den största enskilda gruppen av ärenden som anhängiggjorts vid dataombudsmannens byrå. Under 2020 gjordes 4 276 anmälningar om personuppgiftsincidenter till dataombudsmannens byrå, vilket var 437 fler anmälningar än året innan. En personuppgiftsincident ska anmälas till dataombudsmannens byrå, om incidenten kan äventyra fysiska personers rättigheter och friheter. Anmälningsskyldigheten började i maj 2018.

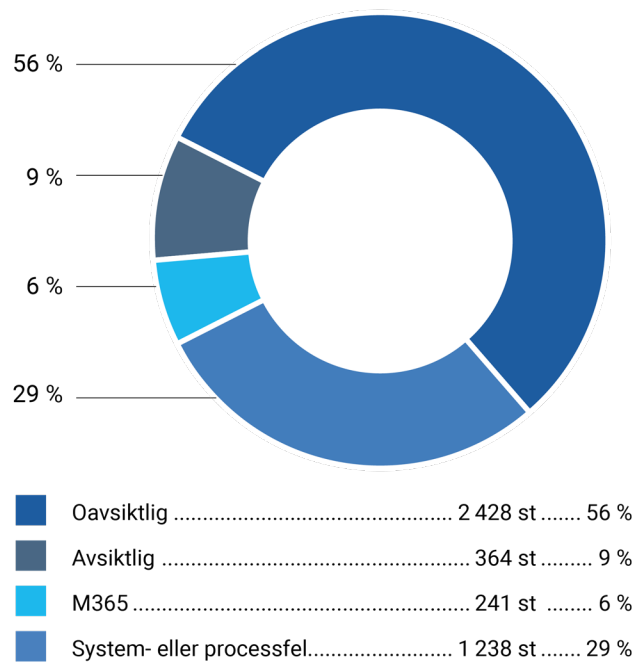
Den överlägset största delen av personuppgiftsincidenterna beror på att flera saker utförs samtidigt och i brådska. När det gäller personuppgifter ska flera saker inte göras samtidigt, eftersom det ökar antalet slarvfel. Personuppgiftsincidenter kan också förebyggas genom att skydda databaser i enlighet med allmänt accepterad praxis, med hjälp av systemtestning samt genom att se till att anvisningarna är i ordning.

Den mest betydande personuppgiftsincidenten under 2020 var dataintrånget hos psykoterapicentret Vastaamo, som blev offentlig i oktober, då tiotusentals människors personuppgifter och patientjournaler stals och läcktes ut på nätet. Dataombudsmannens byrå ålade företaget att informera de kunder som blivit föremål för dataintrånget personligen om intrånget.

**Under 2020
anmäldes totalt 4 276
personuppgiftsincidenter
till dataombudsmannens
byrå**

Dataombudsmannens byrå började också utreda huruvida Vastaamos verksamhet var lag-enlig. I utredningen bedöms särskilt om iakttagandet av skyldigheter avseende säker behandling av personuppgifter, anmälan om personuppgiftsincidenten och den personuppgiftsansvariges ansvarsskyldighet och de åtgärder som vidtagits utifrån dessa varit tillbörliga hos Vastaamo. Dataombudsmannens byrå samordnar utredningen i samarbete med centralkriminalpolisen och andra myndigheter. Avsikten är att utredningen ska slutföras trots att företaget försattes i konkurs i februari 2021.

Personuppgiftsincidenter per kategori år 2020

Händelser år 2020

JANUARI

■ Biträdande dataombudsmannen gav en bank en anmärkning om bristfällig information till dem som blivit föremål för en personuppgiftsincident

■ Dataombudsmannens byrå publicerade för första gången en plan för inspektioner hos behöriga myndigheter enligt dataskyddslagen för brottmål

■ Dataskyddsdagens seminarium anordnades i Mässcentrum i Helsingfors

■ Dataombudsmannens byrå publicerade anvisningar om behandling av personuppgifter i vetenskaplig forskning

■ Användningen av det kontroversiella ansiktsgenkänningsprogrammet ClearView AI hos brottsbekämpande myndigheter i världen kom fram

FEBRUARI

■ Biträdande dataombudsmannen ålade företag att informera sina kunder om att samtal spelas in innan inspelningen påbörjas

■ Högsta förvaltningsdomstolen beslutade i enlighet med dataombudsmannens utlåtande att Skatteförvaltningens begäran om att få en lista över en banks kunder inte var lagenlig

MARS

■ Dataombudsmannens byrå utfärdade anvisningar om dataskyddsfrågor gällande coronaviruset

■ EU:s tillsynsmyndigheter för dataskydd samarbetade i frågor gällande coronapandemin

■ Biträdande dataombudsmannen ålade en inkassobyrå att radera gamla personuppgifter som enligt bokföringslagen inte behöver förvaras

APRIL

■ Dataombudsmannens byrå flyttade till Fågelviken i Helsingfors

■ Europeiska dataskyddsstyrelsen tog ställning till utförandet i applikationer avsedda för spårning av smittkedjor

MAJ

■ Biträdande dataombudsmannen ålade Google att ta bort sökresultat

■ Tiotals klagomål gällande överföringen av PINS Finland Oy:s rörelse anhängiggjordes hos dataombudsmannens byrå

■ Biträdande dataombudsmannen ålade ett företag att ändra sitt sätt för att be om samtycket till användningen av cookies

■ Påföljdskollegiet vid dataombudsmannens byrå påförde fyra administrativa påföljdsavgifter för brott mot EU:s allmänna dataskyddsförordning

JUNI

■ Europeiska kommissionen publicerade den första utvärderingen av EU:s allmänna dataskyddsförordning

■ Europeiska dataskyddsstyrelsen publicerade ett register över dataskyddsmyndigheternas beslut som fattats i gränsöverskridande samarbete

■ Högsta förvaltningsdomstolen beslutade att den registrerade har rätt att överklaga ett beslut om att förvägra rätten till information som en myndighet fattat direkt hos förvaltningsdomstolen (HFD:2020:72)

JULI

- EU-domstolen hävde beslutet om Privacy Shield-dataskyddet som otillräckligt
- Europeiska dataskyddsstyrelsen publicerade svar på frågor om Schrems II-domen

AUGUSTI

- Statsrådet utnämnde juris doktor Anu Talus till dataombudsman från och med 1.11.2020
- Påföljdskollegiet vid dataombudsmannens byrå påförde ett företag en påföljdsavgift för försummelse av den registrerades rättigheter och utövande av elektronisk direktmarknadsföring utan samtycke
- Coronablinkern-applikationen togs i bruk och dataombudsmannens byrå bistod med konsult hjälp i dataskyddsfrågor för applikationen

SEPTEMBER

- Statsrådet utnämnde en sakkunnig nämnd vid dataombudsmannens byrå
- Dataombudsmannen meddelade ett beslut enligt vilket hyresgästens kontaktuppgifter inte får ges till den som överväger att köpa bostaden utan hyresgästens samtycke

OKTOBER

- Dataombudsmannens byrå började utreda dataintrånget hos psyko-terapicentret Vastaamo
- Biträdande dataombudsmannen tog ställning till personbeteckningens användningssätt
- Europeiska dataskyddsstyrelsen antog anvisningen om inbyggt dataskydd och dataskydd som standard

NOVEMBER

- Dataombudsman Anu Talus började i sin uppgift. Den långvarige dataombudsmannen Reijo Aarnio gick i pension.
- Europeiska dataskyddsstyrelsen meddelade rekommendationer om kompletterande skyddsåtgärder vid överföring av personuppgifter till tredjeländer
- Europeiska kommissionen publicerade utkast till nya standardavtalsklausuler
- Dataombudsmannens byrå och TIEKE Utvecklingscentralen för informationssamhället beviljades EU-projektfinansiering för utveckling av ett lättanvänt dataskyddsverktyg för små och medelstora företag

DECEMBER

- Europeiska dataskyddsstyrelsen publicerade det första bindande tvistlösningsbeslutet
- EU och Storbritannien kom överens om tilläggstid för överföring av personuppgifter till Storbritannien

Övervakning och samarbete med olika branscher

Arbetslivet

Arbetslivets dataskyddslag (lagen om integritetsskydd i arbetslivet 759/2004) ändrades 1.4.2019. I ändringen beaktades i synnerhet artikel 88 i dataskyddsförordningen om behandlingen av personuppgifter i samband med ett arbetsförhållande.

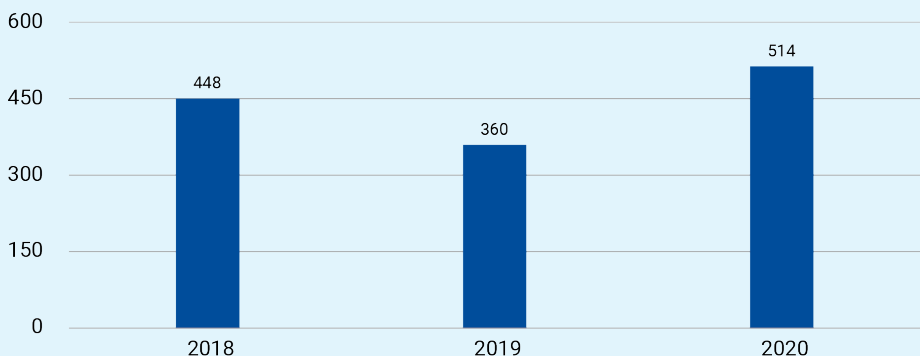
I samband med ändringen förutsatte riksdagens arbetslivs- och jämställdhetsutskott att bestämmelserna om utredningen av tillförlitligheten av dataskyddslagen för arbetslivet och eventuella andra ändringsbehov utreds vid en trepartsberedning där man strävar efter att hitta en balans mellan arbetstagarnas integritetsskydd och arbetsgivarnas behov att behandla uppgifter. Arbets- och näringsministeriet har inlett ett trepartsutredningsarbete

om dessa ändringsbehov. Dataombudsmannens byrå deltar i arbetet.

Under 2020 uppdaterade dataombudsmannens byrå också styrningsmaterialet om dataskyddet i arbetslivet. Den uppdaterade versionen av handboken om dataskydd i arbetslivet publicerades sommaren 2020.

Man strävar efter att säkerställa att dataskyddslagstiftningen efterlevs i det finländska arbetslivet genom intressegruppssamarbete med bland annat arbetarskyddsmyndigheten samt utlåtanden om lagstiftningsprojekt och statsförvaltningens anvisningar.

Anhängiggjorda ärenden: Arbetslivet

■ Anhängiggjorda ärenden inom dataskydd i arbetslivet under åren 2018–2020

Social- och hälsovården

Social- och hälsovården har redan under flera år utgjort den största branschen för dataombudsmannens byrå, mätt i antalet anhängiggjorda ärenden.

Ärendena består särskilt av anmälningar om personuppgiftsincidenter samt klagomål som gäller de registrerades dataskydds rättigheter och dataskyddet inom social- och hälsovården. Även förfrågningar om föregående samråd har börjat komma in från personuppgiftsansvariga. Påverkan på lagstiftning genom utlåtanden utgör också en betydande del av arbetet.

Större personalresurser än tidigare riktades under året mot handläggningen av ärenden gällande vårdsektorn, eftersom denna ärendegrupp är en av de med den största anhopningen på byrån. Hälso- och sjukvårdsbranschen har fastställts som ett av tyngdpunktsområdena för år 2021 hos dataombudsmannens byrå, och avsikten är att tilläggsresurserna ska fortsätta.

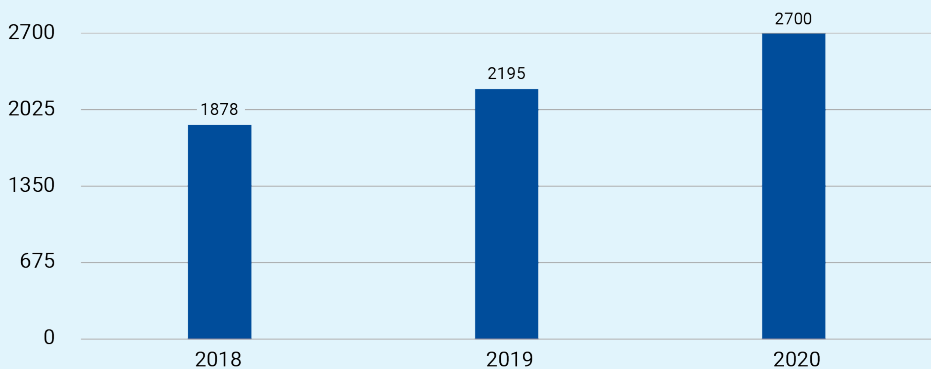
Tyngdpunktsområdena för hälso- och sjukvårdsbranschen utstakades särskilt av dataskyddsfrågor relaterade till COVID-19-pandemin. I och med pandemin uppstod en mängd

behov, på vilka dataombudsmannens byrå för sin del har medverkat i att finna lösningar som beaktar dataskyddet såväl på nationell nivå som i Europa via Europeiska dataskyddsstyrelsen.

Slutet av år 2020 präglades av dataintrånget som riktades mot psykoterapicentret Vastaamos patientjournaler. Biträdande dataombudsmannen ålade Vastaamo att informera dem som blivit föremål för dataintrånget personligen om personuppgiftsincidenten utan ogrundat dröjsmål. Biträdande dataombudsmannen började också utreda om Vastaamos verksamhet har varit förenligt med dataskyddslagstiftningen.

Dataombudsmannens byrå anordnar årligen i samarbete med Kommunförbundet och FCG ett dataskyddsseminarium, SohviTellu, där man diskuterar centrala dataskyddsrelaterade teman i branschen. Byrån genomför även årligen en dataskyddsenkät som riktas till dataskyddsombuden inom social- och hälsovården i samarbete med FPA:s Kanta-tjänster och Institutet för hälsa och välfärd. Med resultaten från enkäten strävar man efter att kartlägga en helhetsbild av dataskyddsarbetet i branschen.

Anhängiggjorda ärenden: Social- och hälsovården

Anhängiggjorda ärenden inom social- och hälsovården under åren 2018–2020

Undervisningsbranschen

Ur ett dataskyddsperspektiv omfattar undervisningsbranschen alla undervisningsformer från småbarnspedagogik till yrkes- och högskoleutbildning och fritt bildningsarbete, där man i enlighet med läropliktslagen även kommer att anordna utbildning riktad mot läropliktiga.

Det är kännetecknande för branschen att organisationerna behandlar även sekretessbelagda uppgifter och uppgifter som avser särskilda kategorier av personuppgifter, till exempel uppgifter om hälsotillstånd och om stödåtgärder i undervisningen, liksom även elev- och studerandevårdsuppgifter. I branschen behandlas även uppgifter om minderåriga som enligt dataskyddsförordningen är i en särskild ställning. En del av uppgifterna har också långa förvaringstider.

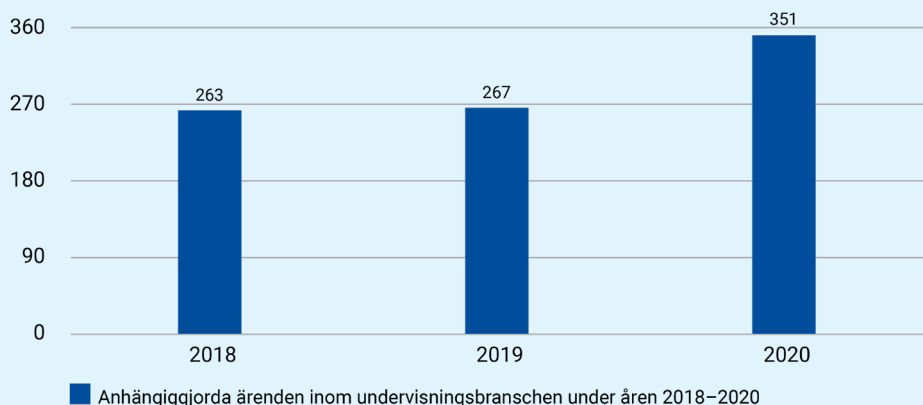
I branschen finns flera omfattande, riksomfattande register, som de nationella databaserna för de olika utbildningsnivåerna, studentexamensregistret och antagningsregistret och nu även lä-

ropliktsregistret. Dessutom upprätthålls den nationella informationsresursen inom småbarnspedagogiken samt uppgifter om utbildning som handleder för examensutbildning.

Kommunerna digitaliserar sina tjänster, vilket för sin del ökar frågorna gällande hantering av personuppgifter. Även i anordnandet av undervisning används digitala lärplattformar och verktyg i allt större utsträckning. Därför bör läroanstalterna inkludera mediefostran och dataskyddsundervisning i sina läroplaner i större omfattning, så att studerandena ska ha tillräckliga färdigheter att förstå betydelsen av skyddet av personuppgifter och utöva sina egna rättigheter som registrerade. Dessutom hör förmågan att hantera personuppgifter på rätt sätt till framtidens arbetslivsfärdigheter.

Dataombudsmannen gav också under året utlåtanden om olika lagstiftningsprojekt som hör samman med undervisningsbranschen.

Anhängiggjorda ärenden: Undervisningsbranschen

Finanssektorn

Övervakningen av behandling av personuppgifter i bank-, finansierings- och försäkringsbranschen är en av de största sektorerna vid dataombudsmannens byrå. I denna sektor omfattar dataombudsmannens uppgifter bland annat övervakning av behandling av kreditupplysningar och företagens kredituppgifter.

Europeiska dataskyddsstyrelsen godkände i december månads plenum en anvisning om inbördes växelverkan mellan betaltjänstdirektivet PSD2 och EU:s allmänna dataskyddsförordning. Dataombudsmannens byrå deltog i beredningen av anvisningen i en underarbetsgrupp.

De viktigaste besluten inom sektorn under 2020 gällde särskilt utlämningen av uppgifter och förvaringstiden för uppgifter.

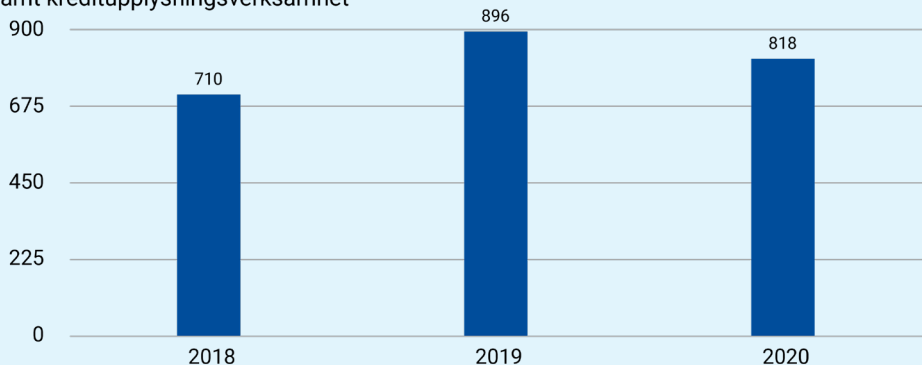
I januari meddelade biträdande dataombudsmannen ett beslut om att alla uppgifter om bonuskonto i banken endast får utlämnas till kontoinnehavaren. Biträdande dataombudsmannen konstaterade att Andelsbanken hade handlat i

enlighet med dataskyddslagstiftningen i ett fall där banken hade lämnat ut uppgifter om bonuskontot till kontoinnehavarens make endast om makens egna ärenden.

Biträdande dataombudsmannen tog också ställning till ett fall som gällde förvaringstiden för uppgifter inom indrivningsväsendet. Biträdande dataombudsmannen ålade ett inkassoföretag att på den registrerades begäran radera sådana uppgifter om den registrerade vilka enligt bokföringslagen inte behöver förvaras. Inkassobyrån hade en grund att förvara de aktuella uppgifterna i fem år från det att indrivningsåtgärderna upphört.

Dessutom gav biträdande dataombudsmannen en anmärkning till en bank om bristfällig information till dem som blivit föremål för en personuppgiftsincident. Bankens kommunikation var bristfällig i fråga om huruvida alla de personer som utsatts för personuppgiftsincidenten hade informerats personligen eller inte.

Anhängiggjorda ärenden: Bank- och indrivningsverksamhet, försäkringsbranschen samt kreditupplysningsverksamhet

■ Anhängiggjorda ärenden inom bank- och indrivningsverksamhet, försäkringsbranschen samt kreditupplysningsverksamhet under åren 2018–2020

Privata sektorn

Dataombudsmannens byrå avgjorde under året flera betydande fall inom den privata sektorn. Riktlinjer för betydande dataskyddsfrågor gav särskilt i frågor som rör direktmarknadsföring, samtalsupptagningar, samtycke som ombeds för cookies samt borttagning av sökresultatlänkar.

Sommaren 2020 kontaktades dataombudsmannens byrå ofta gällande PINS-stamkundsprogrammet och särskilt överföringen av PINS Finland Oy:s rörelse till Lettland. Ärendet behandlas för närvarande i ett gränsöverskridande samarbetsförfarande med Lettlands dataskyddsmyndighet.

De viktigaste fallen gällande direktmarknadsföring var dataombudsmannens beslut om direktmarknadsföring som utövas av ACC Consulting. Dataombudsmannen beslutade att den personuppgiftsansvarige innan direktmarknadsföring som är avsedd för en sammanslutning riktas till en fysisk person separat ska utreda den berörda personens ställning i sammanslutningen och särskilt bedöma om de marknadsförda tjänsterna eller nyttigheterna har en väsentlig koppling till personens arbetsuppgifter.

Dataombudsmannen etablerade sin avgörandepraxis också i frågor som gäller inspelning av samtal. Dataombudsmannen anser att inspelning av samtal utgör insamling av personuppgifter som konsumenterna ska informeras om innan inspelningen påbörjas. När rösten upptas på band är den en personuppgift, om personen kan identifieras utifrån den. I besluten bestämdes det att den personuppgiftsansvarige också är skyldig att på den registrerades begäran lämna ut samtalsupptagningen, och att enbart möjligheten att lyssna på upptagningen på den personuppgiftsansvariges verksamhetsställe inte är ett tillräckligt sätt att tillgodose rätten till tillgång till uppgifterna.

Biträdande dataombudsmannen meddelade också ett betydande avgörande gällande samtycke som begärs för cookies. I avgörandet konstaterades till exempel att ett samtycke som ges via en webbannons som öppnas på en webbplats kunde inte anses uppfylla förutsättningarna för frivilligt samtycke, och det hade inte gjorts lika lätt att vägra eller återkalla samtycket som att ge det. Den personuppgiftsansvarige berättade i sin dataskyddsbeskrivning att användaren kan förbjuda användningen av cookies genom att ändra webbläsarinställningarna. Biträdande dataombudsmannen ansåg dock att ett samtycke enligt dataskyddsförordningen inte kan ges så att användaren låter bli att göra ändringar i sina webbläsarinställningar.

Dataombudsmannens byrå behandlade under året även flera begäranden som gällde den registrerades rätt att be att tillhandahållaren av en sök- motortjänst tar bort sökresultat som hans eller hennes eget namn resulterar i. Europeiska dataskyddsstyrelsen godkände i juli den första delen av en anvisning som behandlar den registrerades rätt att bli bortglömd i fall som gäller sökmotorer. Den registrerade kan be att särskilt sådant innehåll som är klart föråldrat eller blivit felaktigt över tid tas bort från sökresultaten.

På dataombudsmannens byrå gjordes sammanlagt 33 avgöranden gällande sökresultatlänkar under året. Google meddelades fyra ålägganden att ta bort alla aktuella sökresultatlänkar och i ett fall ålades företaget att delvis ta bort sökresultatlänkarna. Bland annat ålades företaget att ta bort sådana länkar som avslöjade personens personbeteckning eller som visade en känslig bild. Alla beslut har ännu inte vunnit laga kraft. Besluten som gäller Google är de första åläggandena att ta bort sökresultat som meddelats i Finland i vilka den allmänna dataskyddsförordningen har tillämpats.

Överföringar av personuppgifter till utlandet

När personuppgifter överförs utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller till internationella organisationer kan den nivå av skyddet för personuppgifter som dataskyddsförordningen garanterar försämrast. Därför föreskrivs det i dataskyddsförordningen om olika grunder för överföring, med vilka personuppgifter kan överföras och en nivå på dataskyddet som motsvarar EU:s krav kan garanteras.

Under året deltog dataombudsmannens byrå aktivt i Europeiska dataskyddsstyrelsens underarbetsgruppsarbete om internationella överföringar. Syftet med underarbetsgruppsarbetet är bl.a. att förtydliga förutsättningarna för överföringar och ge anvisningar om nya överföringsgrunder enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning.

Inom internationella överföringar av uppgifter skedde flera betydande förändringar under året. Europeiska dataskyddsstyrelsen publicerade i december rekommendationer som hjälper personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträden att tillämpa tillbörliga kompletterande

skyddsåtgärder för att en nivå på dataskyddet som motsvarar EU:s krav ska kunna säkerställas när personuppgifter överförs utanför EES eller till internationella organisationer. I slutet av året godkändes också Europeiska dataskyddsstyrelsens anvisningar om grunderna för överföring av uppgifter inom den offentliga sektorn samt rekommendationer för europeiska väsentliga garantier för underrättelseverksamhet.

De nya anvisningarna publicerades som en fortsatt åtgärd på EU-domstolens så kallade Schrems II-dom (C-311/18), som meddelades i juli. Domen hävde Europeiska kommissionens beslut om en adekvat nivå på dataskyddet i Privacy Shield-arrangemanget mellan EU och USA och preciserade förutsättningarna för internationella överföringar av personuppgifter. De personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträden som överför uppgifter ska till exempel från fall till fall kontrollera att personuppgiftsskyddet ligger på en nivå som motsvarar EU:s krav när uppgifterna överförs till tredjeländer. Om ett adekvat dataskydd inte kan garanteras, bör överföringen inte göras.

Säkerhets- och justitieförvaltningen

När det gäller säkerhets- och justitieförvaltningen har tyngdpunkten för dataombudsmannens byrås verksamhet år 2020 legat på tillgodoseendet av den registrerades rättigheter. Centrala teman var bland annat den registrerades rätt att få tillgång till uppgifter om sig själv samt en lagenlig och proportionell behandling av personuppgifter. I ett fall som gällde lagenlig behandling av personuppgifter var man tvungen att utöva befogenheterna. Särskilda frågor var till exempel behandlingen av hälsouppgifter i fängelser bland annat relaterat till coronaviruset och användningen av utvecklande teknologier.

Under året låg fokus också på internationellt samarbete. En central del av detta samarbete var att delta i arbetet i Europeiska dataskyddsstyrelsens underarbetsgrupper Borders, Travel and Law Enforcement (BTLE) och Coordinated Supervision Committee (CSC). Dataombudsmannens byrå deltog också i arbetet i de gemensamma tillsynsgrupperna för Schengens informationssystem (SIS II), databasen över fingeravtryck från asylsökande (Eurodac) och EU:s centrala informationssystem för viseringar (VIS).

Dataombudsmannens byrås utlåtanden till åklagare 2020

År 2020 gavs sammanlagt 85 utlåtanden med stöd av 38 kap. 10 § i strafflagen. Antalet ökade från år 2019, då antalet var 52. Sju utlåtanden gavs till polisen i frågor beträffande inriktning av förundersökning eller för att tydliggöra gränsdragningen mellan administrativa påföljdsavgiftsförfaranden och straffrättsligt ansvar.

Behovet av utlåtanden om gränsdragning har uppstått genom att tillämpningsområdet för dataskyddsbrott, som trädde i kraft 1.1.2019, har inskränkts jämfört med personregisterbrott som gällde tidigare. Dessutom har man strävat efter att samordna påföljdssystemen genom ett friare samarbete mellan åklagare och förundersökningsmyndigheter.

Antalet enskilda utlåtanden ökades av cirka 30 målsägandes separata begäranden om utlåtande gällande dataintrång i konton på sociala medier och kränkning av kommunikations-

hemlighet. Andra typiska behandlingsåtgärder som var föremål för undersökning riktades mot hälso- och sjukvårdens samt polisens informationssystem.

Ett av de mest centrala domstolsavgörandena var Vasa hovrätts dom (R 19/1075) som vann laga kraft 4.3.2020, där hovrätten ansåg att 47 enskilda förfrågningar som gjorts under cirka sju och ett halvt år var ett personregisterbrott.

Åklagaren ska höra dataombudsmannen innan åtal väcks för sekretessbrott, sekretessförseelse, kränkning av kommunikationshemlighet, grov kränkning av kommunikationshemlighet, dataintrång, grovt dataintrång eller dataskyddsbrott, om brottet i fråga riktar sig mot ett personregister. På grund av ovan nämnda samordningsbehov rekommenderas det att åklagaren ber om ett utlåtande för åtalsprövningen oavsett slutresultatet.

Personal och ekonomi

– den nya organisationsstrukturen etablerades, förändringar i sammansättningen av ombudsmän

Under 2020 ökade antalet anställda vid dataombudsmannens byrå till 48 personer. Ansökan till uppgiften som andra biträdande dataombudsman inleddes hösten 2020, då Anu Talus, som verkat som biträdande dataombudsman, utnämndes till ny dataombudsman. Juris magister Heljä-Tuulia Pihamaa, som utnämndes till tjänsten som biträdande dataombudsman, tillträdde tjänsten i mars 2021.

På dataombudsmannens byrå finns tre kundtjänstgrupper, av vilka en koncentrerar sig i huvudsak på ärenden som hänför sig till privata sektorn och gränsöverskridande ärenden, en på ärenden som hänför sig till offentliga sektorn och ärenden som behandlas nationellt och den tredje på ärenden som hänför sig till dataskyddsdirektivet och dataskyddslagen. Byråns förvaltnings-, rådgivnings- och registrators-tjänster är centraliserade till förvaltningsenheten. I gruppen Gemensamma funktioner ingår

IT-specialsakkunniga, kommunikationer och dataskyddsombudet. I separata processgrupper samordnas även rutiner och projekt relaterade till vissa ärendehelheter, som personuppgiftsin-cidenter, den registrerades rättigheter och konsekvensbedömning.

I april 2020 flyttade dataombudsmannens byrå till nya lokaler i Fågelviken i Helsingfors. I och med förordnanden och rekommendationer om distansarbete på grund av COVID-19-pandemin tog byrån i bruk nya slags digitala arbetssätt. I den nya situationen blev personalens välbefinnande och säkerhet i arbetet särskilt viktiga.

I personalens sammansättning syntes särskilt projektet för att lösa arbetsanhopningen som startade i börja av året och som byrån rekryterade ny personal för. Under året arbetade fyra överinspektörer och två juridiska sakkunniga med projektet för att lösa arbetsanhopningen.

Personalresurser	2018	2019	2020
Antal anställda i slutet av året	31	46	48
Årsverken	27,4	40,6	45,6
Sjukfrånvaro, dagar/årsverke	11,5	11,5	10,7
Medelålder	42,5	41,6	39,9
Index för utbildningsnivå	5,7	6,3	6,3

Ekonomi vid dataombudsmannens byrå	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2020	Utfall 2020
Användning av omkostnadsanslag, 1 000 €	2 062	3 179	4 341	3 534
Totalkostnader, 1 000 €	2 372	3 862	-	3 700

Handledning, kommunikation och utbildning – rådgivning i exceptionella situationer

Telefonrådgivningen vid dataombudsmannens byrå ger allmän handledning och rådgivning relaterad till dataskydd och behandling av personuppgifter. Byrån använder två rådgivningsnummer, varav det ena är avsett för privatpersoner och det andra för personuppgiftsansvariga och dataskyddsombud.

Trots att rådgivningen är av allmän natur och inte kan ge detaljerade eller bindande ställningstaganden till enskilda fall, har både privatpersoner och personuppgiftsansvariga upplevt tjänsten som nödvändig. Enligt statistiken var rådgivningsnumret avsett för privatpersoner under året mer efterfrågat än numret för personuppgiftsansvariga.

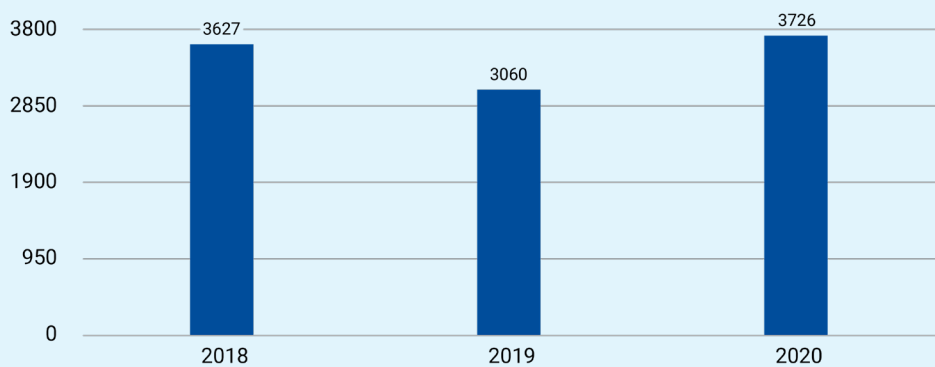
Telefonrådgivningen vid dataombudsmannens byrå betjänade kunder enligt förnyade öppettider från måndag till fredag kl. 9–11. De förnyade öppettiderna konstaterades fungera väl under året.

Under våren betonades särskilt frågor gällande coronaviruset. Som ett svar på informationsbehovet sammanställdes vanliga frågor om coronaviruset och dataskyddet på byråns webbplats. På webbplatsen ges information om till exempel frågor gällande coronavirussmittor på arbetsplatser och insamling av kundernas kontaktuppgifter.

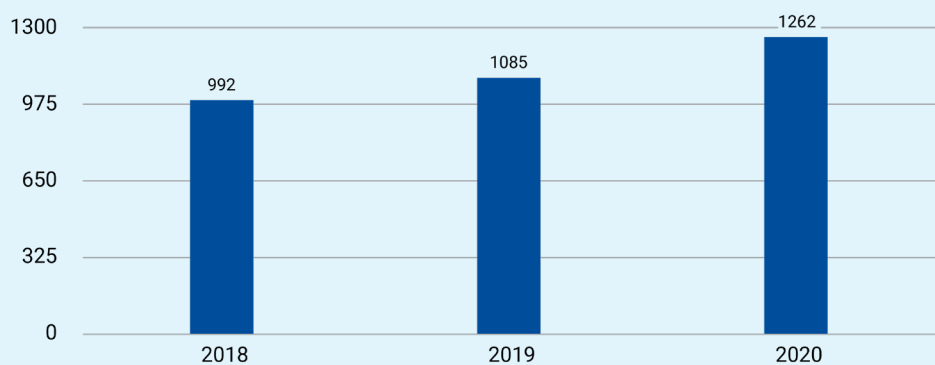
Dataintränet riktat mot psykoterapicentret Vastaamo ökade antalet samtal till rådgivningen i oktober. Råd för dem som blivit föremål för dataintränet sammanställdes också på byråns webbplats. Dataintränet syntes även i nyhetsrapporteringen om dataombudsmannens byrå.

Dataombudsmannens byrå deltar också i utbildningen av dataskyddsombud och andra som arbetar med dataskydd. I slutet av året anordnades social- och hälsovårdens SohviTellu-seminarium tillsammans med branscherna. Som ett nytt evenemang lanserades Dataskyddsdagen seminarium som anordnades tillsammans med Alma Talent i januari 2020.

Besvarade samtal i telefonrådgivningen

Dataombudsmannen i medier (omnämmanden)

Bilagor

Anhängiggjorda och behandlade ärenden 2018–2020

I tabellen nedan presenteras hur många ärenden som blivit anhängiga och hur många ärenden som avslutats vid dataombudsmannens byrå under åren 2018–2020. Statistiken har sammanställts från byråns ärendehanteringssystem vid utgången av respektive år.

Dataombudsmannens byrås ärendehanteringsgrupper ändrades i maj 2018 i samband med reformen av dataskyddslagstiftningen. Största delen av ärendena har fr.o.m. 25.5.2018 registrerats i enlighet med uppgifterna enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning och dataskyddsdirektivet (grupperna 80–210).

Ärendegruppen Föregående samråd (hög risk) omfattar föregående samråd på grund av hög restrisk, anmälningar som förutsätts av den nationella lagstiftningen (dataskyddslagen 31 § 3 mom.) samt frågor som hänför sig till förteckningarna över behandlingsåtgärder med hög eller låg risk.

	2018 Anhäng- iggjorda	2018 Behand- lade	2019 Anhäng- iggjorda	2019 Behand- lade	2020 Anhäng- iggjorda	2020 Behand- lade
Uppgifter enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning och dataskyddsdirektivet (grupperna 80–210)	7 133	3 601	9 292	7 516	10 233	10 165
Föregående samråd (hög risk)	4	4	45	8	107	24
Utlåtanden	180	154	206	215	391	358
Uppförandekoder	3	2	1	1	3	0
Överföring av personuppgifter	31	22	78	68	51	9
EU- och internationellt samarbete	647	217	1 085	831	1091	825
Den registrerades rättigheter	601	147	870	496	984	1 085
Övervakning	326	59	669	180	1009	943
Personuppgiftsincidenter	2 220	1 100	3 840	3 620	4 275	4 139
Handledning och rådgivning	1 894	823	2 014	1 481	2 081	2 538
Dataskyddsombud	1 227	1 073	483	616	241	244
Sakkunnignämnden	0	0	1	0	0	0
Allmänna ärenden (grupperna 01–29)	494	468	584	551	667	720
Allmänna, ekonomi- och personalärenden	404	368	580	545	667	717
Utlåtanden	78	89	1	2	0	1
Utlåtanden om administrativa reformer	12	11	3	4	0	2
Internationella ärenden (grupperna 30–39)	140	133	26	36	17	35
Europeiska unionen	91	93	19	22	16	23
Dataskyddsmyndigheternas övriga internationella samarbete	12	11	6	7	0	2
Övriga ärenden	37	29	1	7	1	10
Dataombudsmannens förhandsövervakning och styrning (grupperna 40–49)	1 632	2 173	100	345	35	390
Allmän styrning	166	185	87	100	33	33
Begäranden om styrning och förfrågningar från personuppgiftsansvariga	443	531	1	73	0	130
Automatisk behandling av personuppgifter som omfattas av anmälningsskyldighet	435	605	1	61	0	1
Utlåtanden till datasekretessnämnden, förvaltningsdomstolarna och högsta förvaltningsdomstolen	5	5	0	0	0	0
Dataombudsmannens begäranden om utredning	9	15	11	10	0	6
Förfrågningar och åtgärdsbegäranden från registrerade	574	832	0	101	2	220
Dataombudsmannens förordnanden och annan efterhandsövervakning (grupperna 50–59)	212	335	0	0	0	0
Fortsatta åtgärder gällande gransknings-verksamhet	1	3	0	0	0	0
Tillgodosende av de registrerades rätt till insyn	78	97	0	0	0	0
Tillgodosende av de registrerades yrkande på rättelse	69	154	0	0	0	0
Utlåtanden till åklagare och domstolar	64	80	0	0	0	0
Ansökningar till datasekretessnämnden	0	1	0	0	0	0
Datasekretessnämndens beslut (grupperna 60–69)	0	1	0	0	0	0
Okategoriserade	6	5	0	1	0	0

Sammanlagt	9 617	6 716	10 002	8 449	10 952	11 310
-------------------	--------------	--------------	---------------	--------------	---------------	---------------

Utlåtande om utvärdering och bekräftelse gällande den interna kontrollen

Som utvärderingsramen för intern kontroll vid dataombudsmannens byrå användes fortsättningsvis den verksamhetsmodell som utarbetats tillsammans med justitieministeriet.

Tillståndet i intern kontroll och riskhantering vid dataombudsmannens byrå har bedömts genom tillämpning av den begränsade referensram för intern kontroll och riskhantering som statens controller-funktion gjort upp.

Den interna kontrollen vid dataombudsmannens byrå bedöms fungera på behörigt sätt med hänsyn till verksamhetens omfattning och art samt risker. Delområden som förutsätter utvecklingsåtgärder var enligt utvärderingen för år 2020 särskilt:

- huruvida byråns personalresurser är tillräckliga i förhållande till det ökade antalet anhängiggjorda ärenden på byrå
- ökningen i antalet personuppgiftsincidenter
- personalens välbefinnande i arbetet och tillägnande av föränderliga arbetssätt
- revideringen av byråns strategi
- utvecklingen av byråns informationshantering
- etablering av arbetssätten hos påföljdskollegiet som påför administrativa påföljdsavgifter
- utvecklingen och harmoniseringen av bestämmelser som gäller internationella överföringar av uppgifter
- utvecklingen av regleringen av teknologier som utnyttjar nya digitala lösningar, som artificiell intelligens och automatiserat beslutsfattande

Planeringen gällande resurser och utveckling av lagstiftning görs i samarbete med justitieministeriet.

Helsingfors 30.7.2021

Anu Talus

dataombudsman

Utlåtanden från dataombudsmannens byrå om lagstiftningsprojekt 2020

- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lagar om genomförande av ändringarna i direktivet om yrkeskompetens i vägtrafik och körkortsdirektivet 26.2.2020
- Utlåtande om bedömningspromemorian för beredning av en åtgärds- och lagstiftningsplan för trafikens automatisering 28.2.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag ändring av lagen om vatten- vårds- och havsvårdsförvaltningen (stöd) och tillhö- rande förordning (gipsbehandling av jordbruksmark) 4.3.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag om ändring av vissa bestämmelser om behandling av personuppgifter inom justitieministe- riets förvaltningsområde 6.3.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om ett över- vakningssystem för bank- och betalkonton 12.3.2020
- Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om offentlig belöning 18.3.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen om temporär ändring av 7 kap. i kon- sumentskyddslagen .8.4.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition om ändring av partilagen (elektronisk tjänst för grun- dande av partier) 28.4.2020
- Utlåtande om klienthandlingsstrukturer inom soci- alvården avseende innehåll 7.5.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition om stöd för byggande av bredband 15.5.2020
- Utlåtande om utkastet till reform av lagstiftningen om utveckling av områdena och Europeiska unio- nens regional- och strukturpolitiska fonder 19.5.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen om temporär ändring av lagen om smitt- samma sjukdomar 1.6.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till läropliktslag och till lagar som har samband med den 15.6.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition om ändring av patientförsäkringslagen och vissa lagar som har samband med den 12.6.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposi- tion med förslag till lagar om ändring av lagen om skyddande av byggnadsarvet och 48 kap. 6 § i strafflagen 23.6.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till lag om ändring av konkurrenslagen (ECN+-di- rektivet) 24.6.2020
- Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssyste- men och 2 § i lagen om Pensionsskyddscentra- len 24.6.2020
- Utlåtande om statsrådets redogörelse om de mänskliga rättigheterna 26.6.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om transportservice, 155 § i vägtrafiklagen samt 25 och 27 a § i fordonslagen (korrigerig av taxiregleringen) 9.7.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av kreditupplysningslagen, 86 § i betaltjänstlagen och 4 a § i straffregisterlagen 10.7.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om bostadsrätts- bostäder och lag om ändring av lagen om ränte- stöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån 14.7.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ett försök med tvåårig förskoleundervisning och ändring av lagen om småbarnspedagogik 14.7.2020.

- Utlåtande för beredningen av lagstiftning om civil underrättelseinhämtning 13.8.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition om kompletterande lagstiftning om den europeiska gräns- och kustbevakningen 31.7.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om utredande av dödsorsak, hälsoskyddslagen och lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål 3.8.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om yrkesutbildning
- och till lagar som hänför sig till den 14.8.2020
- Utlåtande om utkastet till lag gällande förvaltningen av fonder inom området för inrikes frågor och dess detaljmotivering 17.8.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 14.8.2020.
- Utlåtande om utkastet till proposition om kyrkolagen 1.9.2020
- Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om bolagisering av Institutet för hälsa och välfärds kommersiella vaccinforskningsjänster 7.9.2020
- Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av protokollet om ändring av konventionen om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter samt med förslag till lagar om ändring av dataskyddslagen och 1 och 54 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten 1.10.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition om ändring av lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande 7.10.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om livsmedelsförvaltningens informationsresurs och till lagar som har samband med den 9.10.2020
- Utlåtande för beredning av utredningen gällande militär underrättelseverksamhet 14.10.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar: behandling av personuppgifter i samband med gränsöverskridande användning av ett informationssystem som är avsett att göra det effektivare att bryta smittkedjorna för coronaviruset 30.10.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition om lagstiftning om genomförande av direktivet om öppna data 18.11.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagen om småbarnspedagogik 13.11.2020
- Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen om ändring av 2 och 3 § i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn 16.11.2020
- Begäran om utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om temporär ändring av 7 kap. i konsumentskyddslagen 17.11.2020
- Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen om ändring av läkemedelslagen och tillhörande förslag till ändring av förordning 18.11.2020
- Utlåtande om social- och hälsovårdsministeriets förordning om avgifter som ska uppbäras för Strålsäkerhetscentralens prestationer 19.11.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition om utvidgning av förfarandet med skattenummer 11.12.2020
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om fördelningen av uppgifter mellan justitiekanslern i statsrådet och riksdagens justitieombudsman 16.12.2020
- Utlåtande om arbetsgruppens mellanrapport för förbättring av informationssäkerheten och dataskyddet inom kritiska sektorer i samhället 17.12.2020
- Utlåtande om utkastet till lag av arbetsgruppen för ett positivt kreditupplysningsregister vid samrådsmöte 18.12.2020

Riktlinjer och rekommendationer från Europeiska dataskyddsstyrelsen 2020

- Guidelines 1/2020 on processing personal data in the context of connected vehicles and mobility related applications
- Guidelines 2/2020 on articles 46 (2) (a) and 46 (3) (b) of Regulation 2016/679 for transfers of personal data between EEA and non-EEA public authorities and bodies
- Guidelines 03/2020 on the processing of data concerning health for the purpose of scientific research in the context of the COVID-19 outbreak
- Guidelines 04/2020 on the use of location data and contact tracing tools in the context of the COVID-19 outbreak
- Guidelines 05/2020 on consent under Regulation 2016/679
- Guidelines 06/2020 on the interplay of the Second Payment Services Directive and the GDPR
- Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in the GDPR
- Guidelines 08/2020 on the targeting of social media users
- Guidelines 09/2020 on relevant and reasoned objection under Regulation 2016/679
- Guidelines 10/2020 on restrictions under Article 23 GDPR
- Recommendations 01/2020 on measures that supplement transfer tools to ensure compliance with the EU level of protection of personal data
- Recommendations 02/2020 on the European Essential Guarantees for surveillance measures

DATAOMBUDSMANNENS
BYRÅ

PB 800, 00531 Helsingfors
tel. 029 566 6700 (växel)
tietosuoja@om.fi
www.tietosuoja.fi